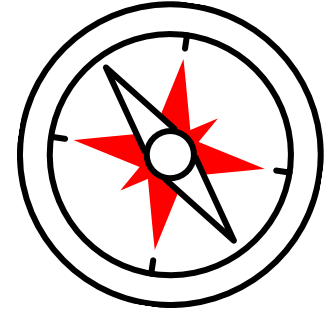

Sociální péče pro dospělé se zdravotním znevýhodněním 2018–2022

Milena Johnová

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

Obsah

- Výchozí situace 2018
- Naše strategie 2018–2022
- Osm našich stěžejních projektů 2018-2022
- Pokračující výzvy

Cíle dle programového prohlášení 2018–2022

- Připravíme transformační plány a zahájíme transformaci mimopražských příspěvkových organizací s cílem zajistit sociální služby
- Navážeme na stávající transformační procesy ústavní péče v pražských zařízeních
- Připravíme a prakticky ověříme model městského fondu na podporu nezávislého života lidí s těžkým zdravotním postižením
- Podpoříme rozvoj komunitních zařízení, poskytujících služby lidem se zvláštními potřebami, například s Alzheimerovou chorobou nebo autismem
- V souladu s koncepcí reformy psychiatrické péče podpoříme síť center duševního zdraví v Praze

Výchozí situace 2018

Výchozí stav péče o dospělé se zdravotním znevýhodněním v roce 2018

- Dominantní způsob řešení: **budování mimopražských zařízení**; obvykle v zámcích a jiných objektech které byly v 50. letech bez užitku (kasárna, doly)
- Část objektů zabavených po válce původním majitelům, s využitím pracovní síly řadových sester ze zrušených klášterů
 - **5 krajů**: Středočeský, Ústecký, Liberecký, Plzeňský a Karlovarský kraj
- Typická ústavní zařízení: **velká kapacita, mnohalůžkové pokoje**

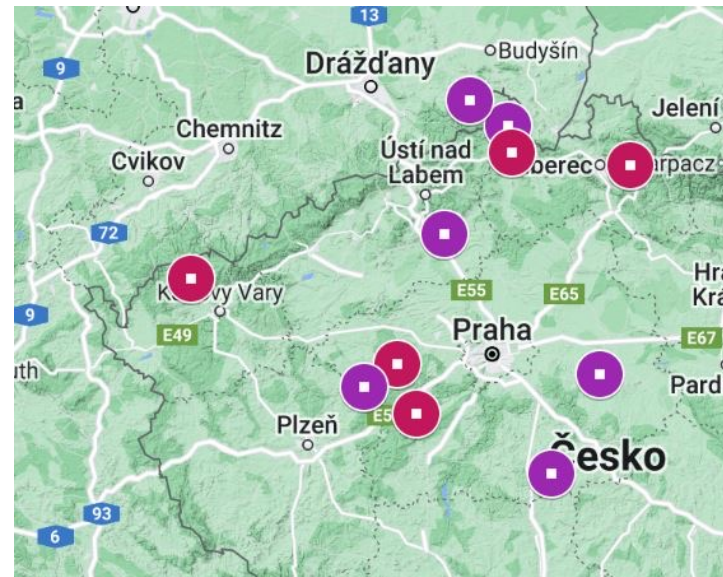

Výsledek politiky vystěhovávání do roku 2018

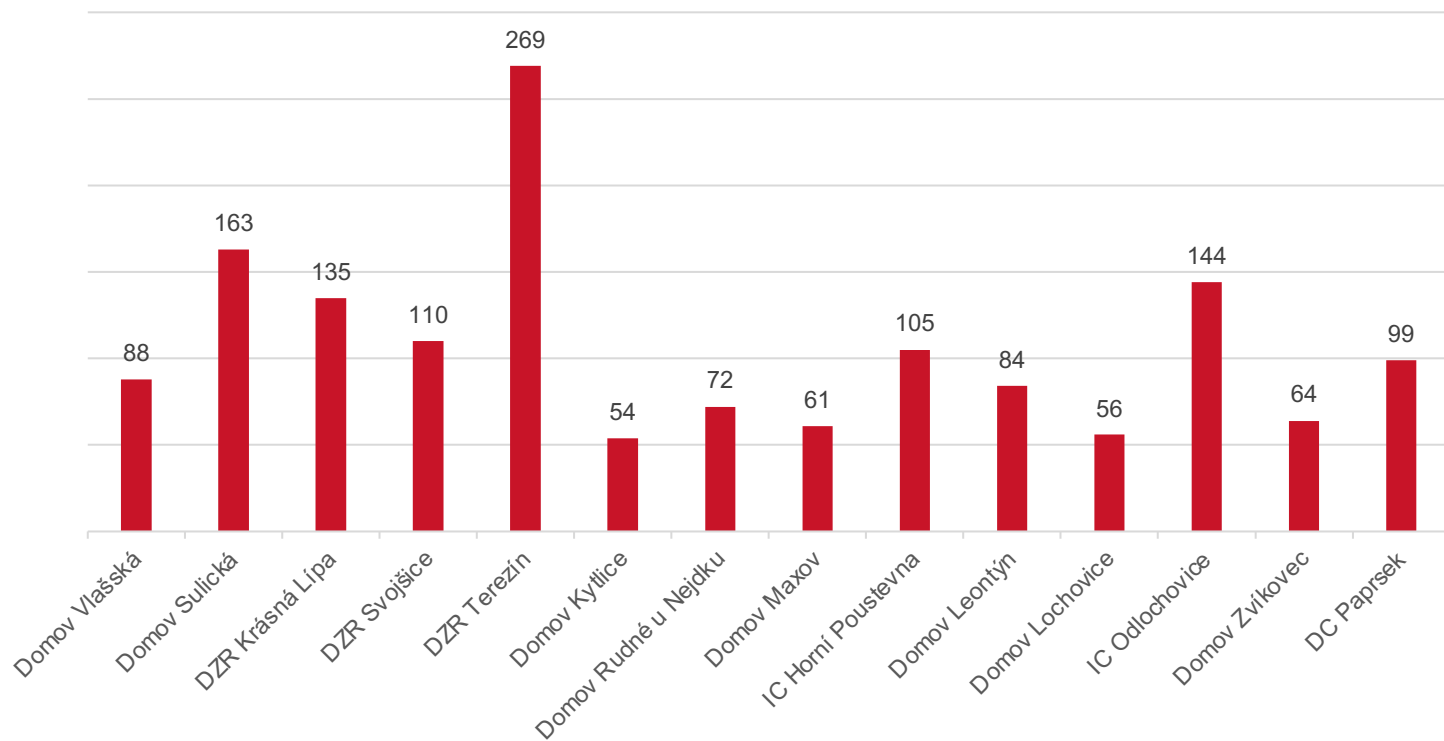
30 let po Listopadu více než
1 000 lůžek s náklady
za **1 mld.** mimo své území

- Nabídka sociální péče
**neodpovídá potřebám
a preferencím Pražanů**
- Praha nenaplnuje **zákonnou
povinnost** kraje zajišťovat
dostupnost služeb na svém
území (§ 95 zákona o
sociálních službách)

- Vytváří **extrémní vyloučení**
z domova v Sudetech a jiných
zapadlých lokalitách (např.
Křivoklátské lesy)

	Počet zařízení	Počet lůžek
Kapacity v Praze	3	350
Kapacity mimo Prahu	11 (v 5 krajích)	1154
Kapacity celkem	14	1504

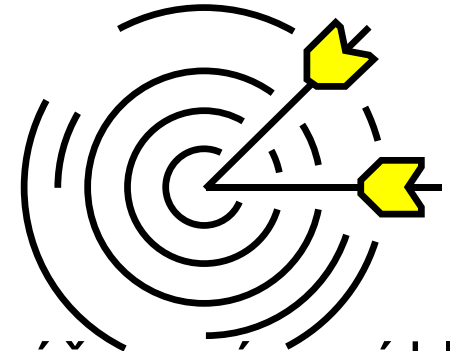

Stav k srpnu 2019, zdroj: MHMP, odbor SOV

Naše strategie 2018–2022

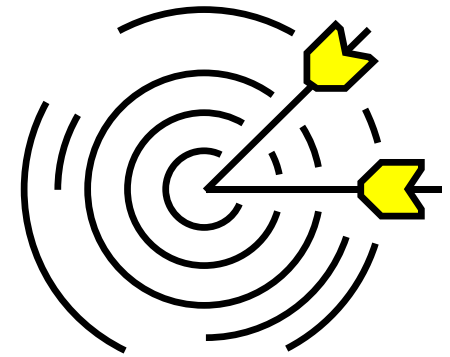

1. část strategie

- Akcelerovat tvorbu **nových kapacit** sociální péče na území hl. m. Prahy pro ty, kteří
 - **se vrací** z mimopražských zařízení
 - jsou **ohrožení umístěním** do ústavní péče mimo Prahu (včetně odlehčovací služby pro rodiny s dětmi)
- Přesunout kapacitu služeb do Prahy, avšak **nepřesouvat lidi, pokud chtějí zůstat**
- Ti, kteří se již cítí doma v regionu, zůstávají
 - **Transformace** zařízení na komunitní typ péče
 - Budoucnost mimopražských služeb: příslušnými regiony za pomoci MPSV

2. část strategie

- Zohledňovat rychlost změn, aby
 - lidé nečekali 10–15 let na novou službu: **flexibilita pronájmů**
 - **minimalizovat náklady** transformačního období
- Tvorba nových kapacit na území Prahy
 - flexibilní akvizice (nákupy a pronájmy), aby mohla být služba **spuštěná do 2 let**
 - vytvářet **klastry služeb** (např. odlehčovací a dlouhodobé služby, mix poskytovatelů)
 - navýšit **investice do provozu služeb** (z 1,5 mld v roce 2019 na 2,5 mld požadavek na 2023)
 - zlepšit **procesy jednání s poskytovateli** o rozvoji nových kapacit

Osm našich stěžejních projektů 2018–2022

P1: Rozvoj kapacit odlehčovacích služeb

- Budováním kapacit odlehčovacích služeb zejména pro rodiny pečující o své členy s těžkým zdravotním postižením se snažíme **předcházet trvalému umístování dalších Pražanů do pobytových sociálních služeb**
- Připravujeme nové pobytové odlehčovací služby pro dospělé osoby se zdravotním postižením
 - na Veleslavíně se dokončuje **přístavba dvou domácností**, z nichž jedna bude pro dospělé, jedna pro děti
 - ve Strašnicích je připraven projekt **vybudování pobytové odlehčovací služby** pro dospělé
 - část nově projektované budovy v Hrdlořezích bude možné využít pro **odlehčovací služby pro dospělé**

P2: Rozvoj nových kapacit sociálních služeb na území Prahy

- Od roku 2019 byla **posílena kapacita osobní asistence o 100 000 hodin**, což představuje více než 100 úvazků přímé péče a předpokládaný **nárůst o téměř 390 klientů**, kteří díky tomu mohou zůstat žít ve svém přirozeném prostředí
- Vznikají nové kapacity i dalších terénních služeb, jako je například **podpora samostatného bydlení**
- V součtu vzniklo přes **100 míst v pobytových službách** v celé škále druhů a pro různé cílové skupiny, včetně těch, kdo potřebují **nejvíce péče a podpory**
 - v chráněním bydlení
 - v domovech se zvláštním režimem
 - v domovech pro osoby se zdravotním postižením
 - v pobytové sociální rehabilitaci

P3: Modernizace péče v mimopražských pobytových zařízeních

- Pro klienty mimopražských domovů, kteří se nechtějí vracet do Prahy, zkvalitňujeme služby, aby žili v **důstojných podmínkách**
- Zapojeno je 6 domovů:
 - Centrum komunitních služeb Pro život (dříve Domov Svojšice)
 - Domov Zvíkovecká kytička
 - Domov se zvláštním režimem Terezín
 - Integrované centrum sociálních služeb Odlochovice
 - Integrované centrum Horní Poustevna
 - Domov se Zvláštním režimem Krásná Lípa

P3: Modernizace péče v mimopražských pobytových zařízeních

- Některá zařízení v minulosti prošla částečnou transformací – např. Horní Poustevna nebo Odlochovice a **část služeb je komunitního rázu**
- Jinde se **zlepšuje standard bydlení** a jsou připraveny **komplexní plány přechodu** od ústavní péče ke komunitním službám – např. v DZR Terezín nebo ve Zvíkovecké kytičce
- Domov Svojšice opustil nevyhovující budovu barokního zámku a **nové komunitní služby jsou poskytovány v Praze**, pro ty, kteří se chtěli vrátit, a ve Středočeském kraji pro ostatní
- Dětské služby přejdou do běžných bytů a **sníží se počty dětí ve skupinách na max. 4** tak, jak je to již běžné i v Praze

Jak vidí modernizaci služeb ředitelé příspěvkových organizací?

*„Pro osoby, které strávily část svého života v zařízeních ústavního typu, je tato změna také velmi náročná. Proto věnujeme pozornost důkladné přípravě, která zahrnuje jak **vyhodnocení potřeb daného člověka, tak naplánování průběhu přechodu, tak vzdělávání personálu.** Transformace sociálních služeb není otázkou potřebnosti či chtění, nýbrž zákonitým vývojovým trendem, stojícím pevně na **konceptu lidských práv.**“*

– Igor Tjutčev, ředitel pražské příspěvkové organizace Domov Zvíkovecká Kytička na Rokycansku

Jak vidí modernizaci služeb ředitelé příspěvkových organizací?

*„Také u nás probíhají změny. Nemáme už třílůžkové pokoje, jen dvojlůžkové a jednolůžkové, nacvičujeme s klienty samostatnost a **posilujeme jejich schopnost rozhodovat o běžných denních činnostech**. Klienti tato zlepšení vnímají a sami je rozvíjejí, mají třeba chuť si zútulňovat pokoj. Zaměstnanci zpočátku vnímali práci navíc, ale rychle se s novým přístupem sžili a mám radost, že u nich probíhá změna myšlení: **„Pojďme se ptát, co klienti chtějí?“**“*

– ředitelka Domova se zvláštním režimem Terezín Jana Ryšánková

P4: Opuštění nevyhovujícího barokního zámku ve Svojšicích

- Příspěvková organizace Domov Svojšice zcela proměnila charakter i místo poskytování služeb a nakonec změnila i své jméno, aby odpovídalo nové realitě, na **Centrum komunitních služeb pro život**
- Rekonstrukce zámecké budovy by stála cca 160 mil (ceny 2020) a max. únosná kapacita by byla 28 klientů, Rada proto rozhodla opustit zámek
- Jen necelá polovina obyvatel se chtěla vrátit do Prahy; ostatní si přáli zůstat a pro ně **vznikly nové služby** v Kolíně a dalších obcích Středočeského kraje
- Standard bydlení je **nesrovnatelně lepší**: lidé žijí v jedno, max. dvoulůžkových pokojích, počet klientů na jednu sprchu nebo toaletu razantně klesl
- Naprostá **většina personálu je v přímé péči**: pozice kuchařek, uklízeček, zahradníků apod. se proměnily na pozice pečovatelek a pečovatelů
- Celý proces trval **pouhé 4 roky**, což je v podmínkách ČR unikum. Lidé nemuseli na kvalitní služby čekat dlouho a navíc se ušetřily veřejné finance

*„Příběh ústavu ve Svojsčicích ukazuje na dlouhodobé selhávání politiky hlavního města, které třicet let po pádu komunismu financuje neuvěřitelných 1100 lůžek v pěti regionech daleko za hranicemi Prahy. Obyvatelé metropole měli na výběr mezi ústavní péčí na Krušnohorsku, v bývalých kasárnách terezínského ghetta nebo třeba ve Šluknovském výběžku. Naším úkolem je investovat do nových služeb přímo v Praze, které **umožní důstojný život s odpovídající podporou podle opravdových potřeb lidí**. Je to běh na dlouhou trať, avšak proměna prvního zařízení ve Svojsčicích na Kolínsku mimo jiné ukázala, že transformovat se nemusí desítky let, ale **i velké zařízení je možné proměnit za tři roky**. Stejně tak i rozvoj prvních desítek nových míst přímo v Praze dokládá, že cesta existuje.“*

– Milena Johnová, radní pro sociální politiku a zdravotnictví

P5: Převedení péče pro Pražany ze Sudet do Prahy

- Praha nechávala od 50. let minulého století vyrůstat kapacity ústavní péče v pohraničí a v dalších zapadlých místech ČR, celkem vznikla kapacita 1 000 lůžek mimo území města, na jejichž provoz Praha ročně posílá cca 1 miliardu Kč
- Příklad Svojsic ukázal, že víc jak polovina klientů už se nechce vrátit do Prahy; Praha nemá dostatek financí na zajištění péče na svém území, jak jí to ukládá zákon, protože **1 miliarda korun je vázaná na služby jinde**
- Zainteresovali jsme do řešení problému Ministerstvo práce a sociálních věcí a připravili **modely možného řešení převzetí mimopražských kapacit:**
 - služby převezme příslušný kraj, kterému Praha bude přispívat na své obyvatele
 - služby převezme Ministerstvo práce a sociálních věcí
 - vznikne společná organizace Prahy a příslušného kraje nebo města, která zajistí péči pro Pražany i nově přicházející klienty z regionu

P6: Vysokointenzivní služby

- Proměna péče na komunitní typ s nepoměrně vyšším podílem pracovníků v přímé péči **nestačí** pro zajištění potřeb lidí s chováním náročným na péči. Tito lidé proto často prožívají život v psychiatrické léčebně, a to už od dětství
- Připravili jsme **model fungování domácnosti se službou v režimu 24/7** pro osoby s autismem s chováním náročným na péči a rozjeli **první tři takové byty** v pobytové i terénní podobě
- Ve spolupráci s příspěvkovými organizacemi i NNO jsme připravili **plán rozvoje vysokointenzivních služeb do r. 2024:**
 - našli jsme konkrétní objekty
 - dojednali provozovatele
 - některé projekty se již rozjíždí (např. Ruka pro život, Diakonie ČCE), jiné se teprve připravují (Centrum Charlotty Masarykové)
 - v součtu vznikne do roku 2024 **cca 30 nových lůžek**

P7: Sociální nadační fond hl. m. Prahy

- Vznik Sociálního nadačního fondu HMP byl schválen na jaře 2021
- Jedním ze čtyř podprogramů je **Podpora nezávislého života lidí se zdravotním znevýhodněním** zaměřený na 3 základní cíle:
 1. Zajistit, aby lidé měli dostatek péče, pomůcek a další pomoci tak, **aby mohli zůstat žít ve svém přirozeném sociálním prostředí;**
Fond má lidem se zdravotním znevýhodněním poskytovat příspěvky na úhradu služeb, pomůcek apod.
 2. Zajistit, aby lidé měli **dostupnou právní a další odbornou podporu**
 3. Pomoci lidem získat práci a **zapojit se do života společnosti;**
Fond bude přispívat např. na vzdělávání, nácvik dovedností anebo dopravu

P8: Praha jako jediný kraj zasít'ovaný centry duševního zdraví

- Aktivně jsme se zapojili do reformy psychiatrické péče
- Vytvořili jsme **pět nových kompletních zdravotně-sociálních týmů**
- Pokryli jsme Prahu sociálními úvazky zbylých osmi komunitních týmů, kde se usilovně pracuje na postupném doplnění o zdravotní úvazky
- Zapojili jsme do projektu pražské organizace, díky kterým začaly vznikat **nové specializované týmy** – pro děti, seniory a osoby s nařízenou ochrannou léčbou

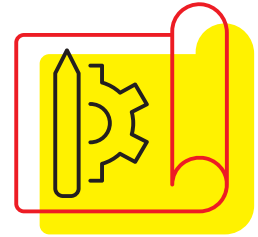
Pokračující výzvy

- Zajistit **nákup objektů** pro vysokointenzivní služby pro osoby s autismem s chováním náročným na péči (Usnesení Rady HMP č. 245 ze dne 15. 2. 2021)

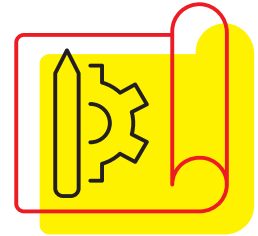
- Připravit **projekty financování transformace mimopražských zařízení ze zdrojů EU** a zajistit jejich realizaci

- **Uvolnit 1 miliardu z mimopražských služeb k rozvoji sítě na území Prahy** a za tím účelem především
 - udržet spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a spolu s ním
 - dojednat s příslušnými kraji způsob převedení kapacit služeb pro Pražany a jejich financování z regionů do Prahy

- K modernizaci a transformaci
 - Nečekat a velká, mimopražská zařízení **transformovat rychle, aby lidé nemuseli čekat 15 let**, než se naprojektují a postaví nové objekty
 - **Profesionalizovat management i metody sociální práce**
 - Dojednat shodu napříč politickým spektrem: ústavní péče mimo území města **není přijatelné řešení pro 21. století**

- Ke zlepšení zadávání sociálních služeb
 - **Plně racionalizovat řízení příspěvkových organizací HMP**
 - Nastavit nové procesy **cíleného rozvoje nových služeb**

Zdroje

– **P1: Rozvoj kapacit odlehčovacích služeb**

- Usnesení Rady HMP č. 2539 ze dne 19. 9. 2022 k plánované realizaci nových kapacit odlehčovacích sociálních služeb v pobytové formě pro děti a pro dospělé na území HMP v letech 2022 – 2024
- Tisková zpráva: [Hlavní město otevírá další sociální služby pro rodiny s dětmi se zdravotním znevýhodněním i bydlení s vysokou mírou péče pro dospělé Pražany s autismem](#) (19. 9. 2022)

– **P2: Rozvoj nových kapacit sociálních služeb na území Prahy**

- Usnesení Rady HMP č. 2795 ze dne 15. 11. 2021 k záměru vytvoření nových kapacit sociálních služeb komunitního typu na území HMP
- Tisková zpráva: [Praha zavírá ústav Svojsice, klienti přešli do nových domovů](#) (21. 10. 2022)
- Usnesení číslo 245 ze dne 15. 2. 2021 k záměru na nabytí nemovitostí pro bydlení lidí s PAS+ s chováním náročným na péči

– **P3: Modernizace péče v mimopražských pobytových zařízeních**

- Usnesení Rady HMP č. 1734 ze dne 24 . 8. 2020 k projektu „Transformace systému péče o Pražany, kteří potřebují intenzivní podporu a byli umisťováni do zařízení mimo HMP, včetně posílení kapacit péče v hl. m. Praze“
- Usnesení č 2577 ze dne 26. 9. 2022 k řešení místní nedostupnosti služeb sociální péče pro Pražany se zdravotním postižením na území hlavního města a modernizaci péče pro Pražany, kteří byli umisťováni do zařízení mimo území HMP

- **P4: Opuštění nevyhovujícího barokního zámku ve Svojšicích**
 - Usnesení Rady HMP č. 246 ze dne 15. 2. 2021 k dalšímu postupu ve věci objektu barokního zámku svěřeného příspěvkové organizaci HMP Domov Svojšice
 - Tisková zpráva: [Audit v Domově Svojšice odhalil závažné úniky financí. Praha zvažuje podání žaloby](#) (7. 8. 2019)
 - Tisková zpráva: [Domov Svojšice opustí nevyhovující zámeckou budovu, péči o klienty zajistí v náhradních objektech](#) (11. 8. 2020)
 - Tisková zpráva [Hlavní město dokončilo transformaci ústavní péče ve Svojšicích, kam byli po desetiletí odváženi Pražané se zdravotním znevýhodněním](#) (12. 11. 2021)
 - Tisková zpráva [Praha zavírá ústav Svojšice, klienti přešli do nových domovů](#) (21. 10. 2022)

- **P5: Převedení péče pro Pražany ze Sudet do Prahy**
 - Usnesení Rady HMP č 2577 ze dne 26.9.2022 k řešení místní nedostupnosti služeb sociální péče pro Pražany se zdravotním postižením na území hlavního města a modernizaci péče pro Pražany, kteří byli umístováni do zařízení mimo území HMP
 - [Tisková konference k transformaci systému sociální péče v hl. m. Praze](#) (20. 10. 2022)

– **P6: Vysokointenzivní služby**

- Usnesení Rady HMP č. 2537 ze dne 19. 9. 2022 k průběžné realizaci nových kapacit vysokointenzivních služeb sociální péče na území HMP, zejména pro osoby s PAS+
- Tisková zpráva: [Nová pobytová služba pro dospělé Pražany s autismem](#) (22. 9. 2022)
- Tisková zpráva: [Hlavní město otevírá další sociální služby pro rodiny s dětmi se zdravotním znevýhodněním i bydlení s vysokou mírou péče pro dospělé Pražany s autismem](#) (19. 9. 2022)

– **P7: Sociální nadační fond hlavního města Prahy**

- Usnesení Rady HMP č. 987 ze dne 2. 5. 2022 k návrhu Statutu Sociálního nadačního fondu hlavního města Prahy
- Tisková zpráva: [Praha spouští městský Sociální nadační fond](#) (14. 6. 2022)

– **P8: Praha jako jediný kraj zasíťovaný centry duševního zdraví**

- Usnesení Rady HMP č. 2131 ze dne 29. 8. 2022 k návrhu na schválení Akčního plánu implementace péče o duševní zdraví v hlavním městě Praze pro období 2022 – 2023
- Tisková zpráva [Péče o duševní zdraví v hlavním městě má konkrétní plán pro následující dva roky](#) (29. 8. 2022)

Praha, 2. 11. 2022

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G